

JURAJ GERBEL

VTEDY A TAM

www.jurajgerbel.sk

Napísané v 2020.

Pôvodne uverejnené a vydané v 2021 na Slovensku.

Autor a vydavateľ: © Juraj Gerbel

Obálka: © Juraj Gerbel

Portrét: © Alexandra Petríková

Korektúra: Darina Alexyová a Juraj Gerbel

© Vtedy a tam

Všetky práva vyhradené.

Obsah knihy podlieha autorskému právu. Akékoľvek používanie obsahu, alebo jeho časti, je možné len s písomným súhlasom majiteľa.

Dielo je fiktívnym výtvorom autorovej fantázie. Opiera sa o reálne historické udalosti a postavy, ktoré voľne beletrizuje. Názory v ňom vyjadrené sú názormi jednotlivých postáv a nemusia korelovať s názormi autora. Ich účelom je čitateľovi pripraviť pohnutú dobu a aspoň malým dielom prispiť k tomu, aby sa uvedené zverstvá našich predkov už nikdy neopakovali.

ISBN: 978-80-570-3075-1

www.jurajgerbel.sk

Nákupom diel z mojej tvorby spravíte radosť nielen sebe samým, ale zároveň pomôžete ľuďom v núdzi. 5% z výnosu z predaja kníh totiž pôjde na dobročinné účely: na podporu telesne znevýhodnených detí a dospelých, o ktorých sa stará etablovaná, profesionálna a plne transparentná organizácia APPA: Asociácia pomoci postihnutým. Viac na:

<https://appa.sk/>
<https://www.facebook.com/asociaciaAppa/>

Napísali o knihe:

PETER ŠLOSER, spisovateľ krimi, bývalý policajný plukovník a knižný Panta Rhei debutant v roku 2019:

„Oblubujem kriminálky plné napäťia a už z úvodných kapitol Jurajovej knihy som cítil, že podobne ako v jeho prvých dvoch aj v tejto bude držať čitateľov v napätí po poslednú stranu. S uznaním musím konštatovať, že do dejá dokázal obratne zapracovať prvky krimi, hororu, mystiky a zaujímavo skíbil dve časové pásma. Okrem policajného vyšetrovania zo súčasného obdobia ponúka plastický obraz krvou presýtenej doby z čias stalinizmu, postavenej na reálnych základoch. Ak budete knihu čítať počas dovolenky, prajem Vám, aby ste ju prezili pokojnejšie ako hlavný hrdina Andrej Bojar pri vyšetrovaní hrôzostrašných vrážd v novodobej Moskve. Nepochybujem, že k Jurajovej knihe si nájde cestu mnoho čitateľov, ktorí ju podobne ako ja budú hodnotiť piatimi hviezdičkami z piatich možných.“

VLADO KONSKÝ, viacnásobný šampión kickboxu a profesionálny fighter:

„Brilantný psychologicko-kriminálny triler. Udalosti dejá prepájajú minulosť s prítomnosťou. V období za čias J. V. Stalina vyčíňa sovietsky psychopat, ktorého činy v minulosti ovplyvňujú vyšetrovanie v prítomnosti. V Moskve je nájdené brutálne znetvorené telo a jediný, kto je schopný dolapiť vraha, je hlavný hrdina Andrej Bojar.

Autor svojim štýlom písania necháva v čitateľovi silný emocionálny zážitok. Detailne opisuje charakterové vlastnosti osôb, prostredie, v ktorom sa odohráva dej, vyšetrovacie postupy a udalosti. Kniha svojím obsahom naplnila svoj cieľ. V diele je mnoho častí a úsekov, z ktorých si každý čitateľ odnesie individuálne poznanie.

V porovnaní s inými publikáciami rovnakého žánru, zanechala vo mne kniha skutočné prežívanie daného príbehu. V knihe ma nadchla osobnosť Andreja

Bojara, ktorý okrem ovládania bojového umenia Muay Thai disponuje vysokou inteligenciou, predvíavosťou a analytickým myslením.

Som presvedčený, že toto knižné dielo by mohlo byť námetom na film a ak by bolo sfilmované, tak by určite zožalo veľký úspech.“

ALEXANDER MIKOVIČ, podnikateľ, life coach a mentor:

„Pri čítaní diela sa človek veľmi rýchlo zahŕňa do dej a uvedomí si autorovu precíznu znalosť historických faktov z čias minulých a veľmi krutých. Naprieč dvomi dejovými líniami, ktoré pôsobia občas až hrozivo, sa ukazuje autorova brilantnosť vytvoriť čítanie, ktoré Vás silno pripúta a udrží pri knihe až do konca. Gratulujem a vrelo odporúčam!“

VLADIMÍR BUCKO, majster bojových umení:

„Z knihy cítiť pri opise prostredia tak autorov jemný lokálpatrismus ako aj jeho svetobežníctvo, a v epických scénach zasa jeho skúsenosti zo sveta bojových umení. Čitateľ má chut' dozvedieť sa viac o minulosti postáv a zároveň pozrieť sa s nimi do ďalšieho deju.“

VILIAM OSTRÝ, manažér v nadnárodnnej korporácii:

*„Andrej 'k***a' Bojar je aj vo svojom treťom záťahu nemilosrdný, nekompromisný a neporaziteľný. Sekne mu to viac než kedykoľvek predtým! Nechytá sa naňho ani Seagal a na Slovensku proste nemá konkurenciu.“*

*Venované všetkým obetiam všetkých totalitných režimov v dejinách ľudstva –
aj tým, čo prežili, aj tým, čo zahynuli.*

*My, čo sme si neprešli peklom ako Vy, nemáme najmenšie poňatie o hĺbke
Vášho utrpenia. Nedokážeme si predstaviť nič viac než jeho matný, nepatrný
odlesk. No snáď dokážeme urobiť niečo iné: mysliť, rozprávať, žiť a správať
sa tak, aby sme podobným zverstvám v budúcnosti zabránili.*

*Vďaka Vám.
Vaša bolest nebola zbytočná.*

VTEDY

Kričí od zúfalého strachu. Snaží sa ma uprosiť. Pretože vie, čo ho čaká!

Ach, aký je len smiešny!

Strhol som sa z príjemných spomienok. Uvedomil som si, kde vlastne som. Sedím už dve hodiny na jednom mieste a čakám, čakám, čakám... Nie. Zle som sa vyjadril. Čakanie je silný eufemizmus, až prisilný. V skutočnosti ide o bezbrehé márnenie časom. Treba vedieť byť úprimný a aspoň niekedy nazvať veci pravým menom. Ja osobne eufemizmy ku šťastiu nepotrebujem. Život je predsa taký krásny sám o sebe. Načo ho umelo zveľaďovať voľajakými slovíčkami? Márna to snaha.

Títo pandrláci si však na eufemizmoch potrpia. Nič ich neteší viac než zaobaliť život do lúbivého šatu. Zvykol som si, pretože kto chce s vlkmi žiť, musí s nimi vyt. Prastaré príslovie. A ja s týmito vlkmi jednoducho vyt musím. Ak si chcem udržať svoju súčasnú pozíciu; ak nechcem stratiť vydobyté privilégia a cenné možnosti.

Inej cesty prosto niet.

Bolo by však mylné domnievať sa, že osoh je jednostranný. Kdeže. Samozrejme: boľševici sú pre mňa prínosní. Len vďaka ich štruktúre a najvyššiemu súhlasu sa môžem venovať svojej práci. Iné spoločenské zriadenie by ma, pravdu povediac, dlho netolerovalo. Lenže na druhej strane som osožný aj ja boľševikom. V rovnakej miere. Alebo ešte oveľa väčší.

Dve hodiny ubehli. Ihned' som sa vystrel na drevenej lavici pri stene – akoby ma vystrelili z gumičky. S koženou aktovkou v ruke som sa rýchlym krokom pobral ku dverám. Odrazu sa predo mňa postavil Ježov. Ten trpaslík mi nikdy nedožičí pokoj. Skoro som sa oňho potkol; taký je drobný. Chytil ma za rameno a dôverne sa ku mne nahol, ako blízky súdruh, ktorý sa snaží odovzdať ošemetnú informáciu svojmu kamarátovi v zbroji. Musel som sa výrazne prihrbiť, aby som ho počul. Ten piadimužík meria meter päťdesiat. Hrozné dačo. Karikatúra chlapa, a navyše je to krívajúci kripel.

Joj, ako rád by som si ho vzal do parády.

Kiežby mi to bolo zhora umožnené. Kiežby... Uvidíme. Možné je dnes všetko. Vožď, náš veľký Stalin, sa neštíti stínať hlavy ani tým najbližším...

Z úvah ma prebral Ježov oblečený do hrubého tmavo zeleného kabáta. Má ho preložený na pravej strane hrude a zapnutý na tri gombíky. Tiež sa chystá opustiť budovu. Dúfam, že nie so mnou. Vlasy má čerstvo ostríhané podľa najnovšej módy, asi šesť centimetrov dlhé. Jeho ostré oči sa na mňa pozerajú spod hustého obočia. Svetlo stropnej lampy sa odráža od

žiarivej hviezdy na jeho golieri, na ktorú je patrične hrdý. V pozícii šéfa tajnej polície sa cíti vynikajúco. Je vo svojom živle.

Úbohý pandrlák.

Čosi mi pošepkal do ucha. Naklonil som sa k nemu, aby som ho počul. Áno. Ďalšie prosby, ďalšie inštrukcie, ďalšie pokyny. Od jedného súdruha k druhému.

Ked' dorozprával, poslušne som prikývol a urýchlene opustil zasadačku. Zabocil som doprava, obišiel hlúčik komisárov. Pozdravili ma a ja som ich vzorne odzdravil. Zbehol som dolu štyri krídla schodov. Zo všetkých strán sa na mňa usmievajú zelené steny. Sú tu, odkedy bola táto budova postavená, ešte za cárskeho režimu. Pre poistné účely. Dnes slúži na úplne iné veci. Svojím spôsobom. Ak však zvážime, že tunajšia práca chráni Stranu pred nepriateľmi, musíme uznať, že funkcia budovy sa priveľmi nezmenila. Stále ide predsa o poistenie. Poisťujeme sa, aby Strana nepadla do rúk všakovakým lokajom kapitalizmu. Poisťujeme večnú budúcnosť žiarivého socializmu.

Vybehol som von na čerstvý vzduch a nadýchol sa. Zhlboka. Obzrel som sa: frmol; hluk; sneh. Námestie Lubianky s majestátnou sochou Félixu Dzeržinského. Železného Félixu. Podľa mňa by mohla byť ešte majestátnejšia. Zakladateľ vôbec prvej tajnej služby – geniálnej Čeky si nič iné nezaslúži. Tento velikán na nás prísne dohliada i zo záhrobia. Smutné, že už nie je medzi nami. Od jeho nečakaného úmrtia ubehlo vyše desať rokov.

Smutné. Kto vie, či by bol na nás hrdý – na nás, pokračovateľov diela Lenina a jeho generácie.

Námestie Lubianka sa predo mnou rozprestiera v celej svojej hrôzostrašnej kráse. Niečím ma upomína na hlavné námestie v Sofii, mojom bulharskom rodisku. Nepodobajú sa, no predsa... Ach, kol'ko ľudí tu v Lubianke už čelilo príšernej smrti? A kol'ko ich ešte len na smrť pôjde? Nepredstaviteľné číslo. Každý jeden z odsúdených či podozrivých si prešiel hotovým peklom. Tunajšie pivnice a cely sú presýtené zúfalými výkrikmi agónie. Bolesti.

Usmial som sa.

Pocit hrejivej rozkoše sa mi uhniedzil v hrudi. Vykročil som. Čaká ma robota. Teším sa. Jedine pri práci vnímam zmysel svojej existencie. Ako mi pred chvílkou povedal Ježov: neradno otálať. Záhaľka je pliaga, ktorú treba oceľovou rukou vykynožiť. Nech už si o tom spupnom trpaslíkovi myslím čokoľvek, jedno mu treba nechať: je mužom na svojom mieste.

Ja mám svoju prácu veľmi rád.

TERAZ

„Stále iba prší. Pripomína mi to naše dobrodružstvo v Škótsku. Podľa predpovede takto bude ďalšie tri dni. Dovtedy sa pomaly vrátim domov. Teším sa už na teba. Ty sa máš ako, Andrej?“

Mám sa dobre. Rozhodne lepšie než nejeden raz v minulosti. Nikto ma neotravuje, nikto ma neprenasleduje, nikto ma nechce zbiť, nikto ma nechce zabíť. Samé pozitíva. Pokojne sedím v sympathetickej kaviarni v centre Moskvy. Pár desiatok metrov od vstupu do Lubianky, na rohu historicky významného námestia. Som na dovolenke. Tretí deň.

Prvý večer, po príchode, som sa túlal nočnými ulicami okolo hotela. Druhý deň, včera, som sa prešiel pozdĺž riečnej promenády a následne popri hlavných obchodných ľahoch pri Ministerstve zahraničných vecí. Ohromná budova, týci sa až do neba. Sovieti mali svoj nezameniteľný štýl.

Dnes ráno som vstal výnimočne skoro. Neviem ani prečo: budík som nemal nastavený, žiadne povinnosti ma nesúrili. Jednoducho som sa zobudil pred pol piatou a nie a nie viac zaspal. Občas sa mi to stáva – najmä keď moje podvedomie tuší, že ma čaká ľažký deň. Nepríjemný deň.

Bude dnešný deň naozaj ľažký alebo nepríjemný? Dobrá otázka. Nemusel by byť. Rád by som si tieto voľné chvíle užil v pokoji a bez stresu.

Po sýtych raňajkách som opustil hotel a do obedňajší program si vyhradil na Lubianku – sídlo starej tajnej služby z čias Sovietskeho zväzu, i po ňom. Je opradené hroznými povestami. Vystriedali sa v nej všetky strašidelné inštitúcie: Čeka, NKVD, KGB, FSB. Bežní ľudia z filmov a kníh poznajú asi len KGB, no všetky jej ostatné formy boli rovnako vražedné.

Jeden z morbídnych sovietskych vtipov vravel, že z Lubianky je skvelý výhľad – až na Sibír.

Môj výhľad je oveľa lepší. Námestie má pre turistu svoje čaro, keďže ten sa nemusí obávať, že ho násilím deportujú do gulagu.

Pokiaľ ide o zvyšok dovolenky, tak dnes poobede mám v pláne dopriať si návštavu Kremla. Teším sa obzvlášť na Car Kolokol – najväčší zvon na svete. Už 180 rokov tróni na Katedrálnom námestí za hradbami, pričom váži 201,92 ton. Meria 6,14 metrov na výšku a 6,6 metrov v priemere. Unikát.

„Chutilo vám?“ spýtala sa ma prekrásna čašníčka.

„Jasné. Bolo to znamenité. Ďakujem,“ odvetil som spokojne.

„Som rada. Dajte nám potom dobré hodnotenie cez appku.“

„OK.“

„Dáte si ešte niečo?“

„Jeden čierny čaj, prosím.“

„Hned som späť,“ pritakala.

Práve som dojedol obed. Chutná vyprážaná ryba s varenými zemiakmi. Otvoril som Messenger v telefóne a vtedy som si všimol správu od Réky Kárpáty. Svojej frajerky. Alebo milenky. Alebo kamarátky s výhodami. Asi niečo medzi tým. To je jedno. Poznám ju už dlho. Prvýkrát som ju videl pred rokmi, keď som ešte žil v Thajske. Stretli sme sa zhodou okolností. Pomohol som jej rozriešiť jednu náročnú pracovnú záležitosť. Potom sme celé veky o sebe nič nevedeli. Až prednedávnom, na jar, som bol donútený sa s ňou znova spojiť. Pre jej pracovné kontakty a schopnosti. Tentoraz pomohla ona mne. Strávili sme spolu dosť času a to nás napokon stmelilo. Rozhodli sme sa, že spolu ostaneme.

Réka pracuje pre maďarskú vládu ako diplomatická kontraktorka. Respektíve nielen pre vládu: i pre viaceré súkromné agentúry. Pred párdňami musela odísť na služobnú cestu do Nórska. Momentálne sa nachádza v mestečku Bergen. Zatiaľčo tam údajne prší, tu v Moskve sa na počasie stážovať nemôžem. Napriek tomu, že je druhá polovica septembra, teploty sú znesiteľné. Žiadny dážď, iba konštantne zatiahnutá obloha. Na Moskvu skvelá bilancia.

„S dovolením.“

Z čítania správ v telefóne ma vyrušila tá istá prekrásna čašníčka. Ruska. Na svete niet krajších žien, než sú Rusky; podľa môjho skromného názoru a skúsenosti. Z otrovej strany som Angličan, z matkinej Slovák, a viem teda, že Slovenky sú nádherné. Dovolím si ale tvrdiť, že Rusky sú predsa len iná liga.

Vysoká slečna položila predo mňa na stôl čierny čaj.

Usmiala sa: „Nech sa vám páči.“

Odvetil som: „Páči sa mi. Váš úsmev.“

„Ďakujem... Čo sa vám stalo, ak sa smiem spýtať?“ zahľadela sa na moju tvár nesúcu nepatrné, ale predsa viditeľné stopy úrazu.

„Pár zranení, asi polroka dozadu.“

„Fíha... Vyzeráte ako môj priateľ po zápase,“ zasmiala sa.

„Čo robí váš priateľ?“

„Boxuje v ringu, profesionálne.“

„Aký box?“

„Neviem, nejaký. Nosí rukavice,“ znova sa zasmiala.

„Môj človek.“

„Aj vy boxujete?“

„Kedysi. Muay thai: thajský box. Venoval som sa mu od malička. Poväčšine v Thajske.“

„Och, vážne? Vy ste žili v Thajske? Ako dlho?“

„Dlhšie, než mi bolo milé.“

„Nepáčilo sa vám tam?“

„Páčilo. Ale nastal čas odísť.“

„Chcela by som tam niekedy ísť. Na dovolenku. Sú tam krásne pláže, však? Ste taký opálený. Rád ste na slnku?“

„Áno. Radšej než v tme.“

„Haha, jasné... A tieto zranenia... tie máte zo zápasu?“

„Nie. To by bol dlhý príbeh... Ale v skratke: pred časom som utŕžil vázne zranenia po celom tele. Boli potrebné hlbšie chirurgické zákroky. Sčasti som sa zotavil, nie však úplne, a stále pocitujem dôsledky.“

„Och, to znie hrozne... Mali by ste radšej ležať doma, nie cestovať...“

„Doma neobsedím. Striedma chôdza je pre ubolený organizmus prospěšná, preto spoznávam Moskvu pešo. Akurát sa musím vystríhať prudkých pohybov.“

„Tak si dávajte pozor... Ako sa vám u nás zatiaľ páči?“

„Super. Krásne mesto. Máte pre mňa nejaké turistické tipy? Niečo, čo nenájdem v bedekri?“

„Hm, mohli by ste...“ ochotne sa zamyslela. Dobrá nálada ju stále neopustila.

Ked'vtom sa zháčila. Na tvári sa jej zračil protichodný výraz: akoby si spomenula na voľačo nepríjemné.

Povedala: „Neprišli ste v správny čas...“

Nechápavo som sa opýtal: „Prečo?“

Prekrásna čašníčka sa obzrela za seba. Volá ju iný zákazník.

„Prepáčte, musím ísť. Kašlite na to. Ale radšej sa vyhýbajte okrajovým časťiam mesta, dobre?“

Otočila sa a odišla k ďalšiemu stolu.

Zvláštna diskusia.

Mykol som plecami. Pozrel som sa späť na Messenger a odpísal na Rékinu správu. Z vnútorného vrecka na jesennej bunde som vytiahol puzdro. Pôvodne obsahovalo sto kapsúl, teraz asi len polovicu z toho. Jednu som vybral von. Počkal som, kým čaj trochu vychladol, a potom som ho na tri dúšky vypil. Spolu s posledným som prehlitol vytiahnutú kapsulu. Pod šálku som položil pár rubľov aj s všimným.

Prešiel som naprieč Námestím Lubianky. V minulosti sa na nej vynímala socha Félixa Dzeržinského. Kovaného a krutého bolševika. Stalin ho prezýval Červeným rytierom októbrovej revolúcie. To on založil vôbec prvú tajnú políciu v novo vznikajúcom Sovietskom zväze. Volala sa Čeka – *Črezvyčajnaja komisia*. Ona a jej neskoršie odnože napáchali sotva predstaviteľné zverstvá. Hrôza pomysliť. Socha bola odstránená v roku 1991, hoci už v 2012 vedenie mesta usúdilo, že tento pamätník treba obnoviť. Z historického hľadiska.

Ako kráčam, jedným okom pozerám po okolí a druhým po displeji smartfónu. Na všetky správy som odpísal. Momentálne si prezerám

spravodajský portál: ruský informačný web Medúza. Oko mi padlo na jeden článok. Palcový titulok kričí: *Zmrzačené telo nájdené pri prítoku rieky Moskva!!!* Bulvár. Samo o sebe nič výnimočné. Zmrzačené telá nie sú v Rusku raritou. Rozklikol som ho.

Prešiel som priechodom pre chodcov na druhú stranu cesty.

Zamieril som na ulicu Teatralnyi projezd. Treba ostražiť vnímať premávku, pretože Moskva je veľkomesto s veľkým V. Priamo v centre dokáže človek bežne nájsť cesty so šiestimi pruhmi, alebo viacerými. Vodiči pritom nie sú najohľaduplnnejší.

Akonáhle som bezpečne spočinul na chodníku, vrátil som sa k článku. Zmrzačené telo nájdené pri prítoku rieky Moskva. Na okraji mesta Moskva. Mesto a rieka nesú v tomto prípade rovnaký názov. Polícia objavila mŕtvolu v malej obci Dzeržinskij: ďalšia upomienka na tvrdého zakladateľa Čeky, pomyslel som si.

Akoby mi vyššie sily chceli niečo naznačiť.

Text uvádza, že podľa všetkého ide o muža, dvadsať až štyridsaťročného. Viac zatiaľ určiť nemožno, nie bez bližšieho lekárskeho vyšetrenia. Obeť je v žalostne zbedačenom stave. Momentálne kolujú iba hypotézy ohľadom spôsobu vraždy, je niekoľko teórií, faktov máličko.

Vtedy som sa zastavil.

Nie pre nebezpečnú premávku; nie pre prudkých chodcov; nie pre prekážku na chodníku. Vôbec nie. Okolo mňa je všetko v poriadku. Bežná situácia cez obed v turisticky navštevovanom meste. Nič prekvapivé.

Nie. Zastavil som sa pre voľačo úplne iné.

Spomenul som si na niečo, o čom som si už veľmi, veľmi dlho myslel, že patrí prastarej minulosti.

Spomenul som si na niečo, čo som v sebe už veľmi, veľmi dávno pochoval.

3

VTEDY

Zanechal som za sebou všetko. Trpaslíka Ježova. Lubianku.

Námestie. Sochu Železného Félixu. Frmol. Hluk. Sneh. Nikto a nič ma už nevyrušuje. Žiadny rozruch neprípadá do úvahy. Teraz by som netoleroval dokonca ani nášho božského Vožďa, toho najväčšieho medzi najväčšími: Stalina. Musím byť totiž úplne sám. Teda: nie úplne sám. Pochopiteľne.

Vrátil som sa do svojho sveta.

Ponoril som sa do svojej roboty.

Stojím v dôverne známej kamennej cele. V podzemí. Je vlhká.

Studená. Temná. Volám ju Temnica. Priliehavý názov, podľa mňa. Nie som úplne sám. Oproti mne sa nachádza iný človek. Muž. Dvadsaťdeväťročný. Váži deväťdesiat jeden kilogramov. Meria stoosemdesiat sedem centimetrov. Statný kus chlapa. Svetlé krátke vlasy. Kúty a plešina. Veľká hranatá hlava. Odstávajúce uši. Husté obočie, taktiež svetlé. Úzke oči. Malý nos. Hrubo tvarované pery.

Nemá na sebe nič. Ani ponožky, ani topánky, ani spodnú bielizeň, ani nohavice, ani sveter, ani kabát. Vôbec nič. Vo svetle dvoch vysokých sviečok na príručnom kahanci sa vyníma jeho nahá postava. Atletická;

svalnatá; mohutná. Nádherný predstaviteľ žiarivej budúcnosti nášho vznešeného socializmu. Tepotajúce plamene sviečok sa ihrajú na jeho vyrysovanej hrudnej muskulatúre. Na bicepsoch. Ramenách. Trapézoch. Kvadricepsoch. Lýtkach.

Statný kus chlapa.

Nie však nadlho.

Jeho ukážkové telo sa trasie. Od zimy. Od strachu. Od neistoty. Jeho nosné dierky sa zužujú a rozširujú. Vyteká z nich sopeľ. V jeho úzkych očiach sa zračí nevýslovná hrôza, kde-tu zmiešaná s hnevom. Ten ho rýchlo prejde. Čoskoro ostane iba hrôza. Jeho hrubo tvarované pery sa pohybujú. Raz zakričí viac, inokedy menej. Raz sa snaží byť servilný a uprosiť ma; inokedy skúša byť odvážny a chce ma zastrašíť. Neuspeje ani v jednom. Márna to snaha.

Jeho nohy a ruky sú pripútané.

Železnými okovami ku kamennej stene. Je rozpažený. Podobne ako slávna skica od Leonarda da Vinci. Mimochodom; bol to veľký objaviteľ. Dokonca i v mojej oblasti – v psychológii. I v nej nadobudol značné poznatky. Dovolím si však tvrdiť, že ja som do tajomstiev ľudského mozgu prenikol hlbšie než on. Leonardo da Vinci nemal nikdy dostatok odvahy na skutočné experimenty. Nie na také, akým sa venujem ja.

Jeden podobný experiment sa práve chystám započať. Príprava nebola prveľmi náročná. Dotyčného muža stačilo niekoľko dní sledovať. Odpozorovať jeho návyky. Ako obvykle. Ľudia sú zvláštne stvorenia. Na

rozdier od zvierat dokážu myšľou uvažovať a majú perfektne fungujúci mozog, no nevyužívajú ho. Rovnako ako zvieratá, dopúšťajú sa aj ľudia základnej chyby: rutiny. Deň čo deň podliehajú vopred známym vzorcom správania. Z bodu A do bodu B do bodu C a napokon späť do bodu A. Dokonale jednoduché, dokonale predvídateľné.

Ak chce lovec dolapiť koristť, musí sa oboznámiť s jej zvykmi. Naštudovať si ich. Pochopiť ich. Ked' sa mu to podarí, má z veľkej časti vyhraté. Počká si na správny okamih – a udrie. Koľko vysokej zveri som už takto dolapil.

Koľko ľudí som už takto ulovil.

Statný chlap, spútaný predo mnou v Temnici, nie je výnimkou. Označím ho Subjekt č. 16. Dolapil som ho dokonca ľahšie než predošlé subjekty. A teraz je celý môj. Celucičký. Len a len môj. Môže kričať, koľko mu hrdlo ráči. Nikto ho nikdy nezačuje. Môže nariekáť, koľko chce. Nikto ho nikdy nevyslyší. Márna to snaha. Je celý môj.

Najbližšie štyri týždne na ňom budem pracovať.

Práve teraz začína týždeň číslo jeden.

TERAZ

Teatraľnyj projezd. Ľudia prúdiaci naľavo i napravo odo mňa.
Jemný vietor v ovzduší. Zatiahnutá obloha. Ruch a hluk veľkomesta.
Trúbenie desiatok áut. Smrad výfukových plynov.

Ja stojím rovno uprostred tohto frmolu s telefónom v ruke a s pohľadom upretým na displej. Na článok uverejnený pred niekoľkými hodinami. Horúca a zároveň hrôzostrašná novinka. Hľadím na písmená; slabiky; slová; vety; odstavce. V mysli sa vraciam späť celé roky, do čias detstva. Ked' mi otec rozprával o pradedovi z Bulharska; ked' mi vysvetľoval, čo sa možno stalo za jeho života. *Vtedy a tam*. Alebo čo sa možno nestalo. *Vtedy a tam*. Všetky pocity, ktoré som ako chlapec pociťoval, sa mi vracajú: zvedavosť, zarazenosť, nepochopenie, šok, obavy, smútok. Panika. A hanba.

Hlavne hanba.

Strhol som sa na prenikavý zvuk. Chodec, kráčajúci vedľa mňa, nedopatením zakopol a z rúk sa mu vyšmykla krabica, ktorá s ohlušujúcim treskom dopadla na chodník. Niečo elektronické sa v nej rozbilo. Mikrovlnná rúra, azda. Myklo mnou. Vrátil som sa naspať do reality. Tu a teraz. Dočítal som zvyšok spravodajského článku a zamyslel sa. Následne som si ho prezrel ešte raz v snahe nájsť dve mená.

Našiel som ich: Xénia L. M. a Ivan H. H. Hlavní vyšetrovatelia. Majú na starosti nový šokujúci prípad, ktorý im bol pridelený ihneď po objavení tela. Novinár s nimi spísal krátke rozhovor. Stručné otázky a úsečné odpovede, v nič nehovoriacom štýle a s nulovou výpovednou hodnotou. *Zatiaľ nič smerodajné nevieme, no urobíme, čo je v našich silách, aby sme*

zločinu prišli na koreň a akonáhle niečo vypátrame, môžete si byť istí, že hned sa s vami podelíme o objavy; informovanosť verejnosti je pre nás prioritou.

V prehliadači som roztvoril Google Maps, ale namiesto očakávanej sivastej mapky mi displej oznámil chybu pripojenia. Dátový roaming zlyhal. Niekedy sa stáva.

„Трахни это!“ zahrešil po rusky chlapík stojaci vedľa mňa, ktorý si uvedomil, že padnutý spotrebič sa mu skutočne rozbil. Zohol sa ku krabici zvalenej na boku a začal skúmať jej obsah. Namosúrene zhodnotil situáciu a zaklial ešte raz. Zrejme nič pozitívne.

Pristúpil som k nemu a spýtal sa: „Pomôžem vám?“

Chlapík natočil hlavu ku mne a ukázal pri tom deprimovaný výraz tváre: „Sotva. Rovno s tým môžem ísť späť do obchodu. Alebo do koša.“

„Povedzte im, že ste tovar otvorili až doma na stole a našli ho v takomto stave. Že istotne musel pred predajom padnúť nejakému nešikovnému brigádnikovi v sklade. O tomto prešľape ani slovo.“

„Aktuálny vzhľad krabice vášmu postupu nehrá do karát.“

„Očistite ju, utrite a bude vyzeráť skoro ako predtým.

Zamaskované stopy po páde sa dajú vždy hodiť na nemenovaného skladníka.“

Zamyslel sa: „Áno, dobrý nápad.“

Zohol sa a s nechuťou zodvihol poškodený spotrebič.

Opýtal som sa: „Viete mi, prosím, poradiť, kde nájdem hlavnú policajnú stanicu? Internet mi prestal fungovať.“

„Samozrejme. Je pomerne blízko, približne dva kilometre odtiaľto. Musíte sa otočiť a poberať sa naspať, tým smerom,“ prstom, sčasti vystretým spod držanej krabice, ukázal za môj chrbát, „Môžete buď nastúpiť na líniu metra M10, priamo tu pri námestí, a odviezť sa na stanicu Malá Dmitrovka, alebo ísť pešo. Tak či onak, cesta vám zaberie približne dvadsať minút.“

„Ďakujem. Meno a číslo ulice úplnou náhodou nepoznáte?“

„Ale ba: poznám. V Moskve asi niet známejšej ulice, než akou je slávna Petrovka 38. Presne tak nazvali aj to staré sovietske krimi. Podľa prízvuku však počujem, že ste cudzinec, a tak ho asi nebudeste poznať.“

„Čoby. Viem, o akom filme vrváte. Natočili ho v osemdesiatych rokoch podľa knižnej predlohy od Juliana Semjonova a ako hlavnú zápletku zvolili vraždu policajta, ktorú sa tím detektívov snaží rozlúštiť.“

„Fíha. Vy oňom viete viac než ja.“

„Práve pri ňom som nadobudol základy ruštiny. Film si so mnou raz pozrela dokonca aj mladšia sestra, ktorá ho ale po prvej štvrtine ofrflala.“

Chlapík sa zasmial: „Nie je pre každého, treba uznať... Klobúk dole pred vami: ste šikovný, keď ste sa tak dobre naučili rozprávať po rusky len na základe televízie.“

„Milé od vás, no moja ruština v skutočnosti za veľa nestojí.“

„Netrepte. Gramatiku a slovnú zásobu máte solídnú. Nebyť zreteľne cudzieho prízvuku, uveril by som, že ste miestny.“

„Keď inak nedáte.“

„Nebudte taký perfekcionista. Nič nebude nikdy stopercentne dokonalé. Z toho sú jedine problémy, keď majú ľudia prehnane ambície a ctižiadosť. Ako vrvá moja žena: čím vyšší schod, tým ľahší pád.“

Nápomocnému chlapíkovi som sa podčakoval za ochotu. Obrátil som sa o stoosemdesiat stupňov a podľa jeho pokynov som sa pobral smerom k policajnej ústredni na ulici Petrovka 38. Tam pracujú obaja hlavní vyšetrovatelia. Xénia L. M. a Ivan H. H. Pôjdeme pešo, aspoň spoznám iný kus mesta. Som predsa na dovolenke.

Do cieľa som v konečnom dôsledku dorazil úspešne. Kilometer a sedemstopätnásť metrov sa mi podarilo prekonať za devätnásť minút, čiže ešte rýchlejšie, než odhadoval chlapík s rozbitým spotrebičom.

Lenže cestou nastal jeden nepríjemný problém, ktorý následne korunovala jedna veľká prekážka.

5

VTEDY

Opäť si ma zavolali do Lubianky. Teda: nielen mňa. Všetkých kľúčových hráčov. Celú skupinu, dalo by sa povedať. Aj Ježova, toho úlisného, telesne postihnutého piadimužíka, čo meria stopäťdesiat centimetrov. Je mi na smiech. Ako veliteľ všemocnej NKVD má však česť sedieť v prvom rade.

Politbyro zasadlo. Prebehli diskusie. Veľký Vožd', Stalin, si vypočul predostreté argumenty a vydal rozhodnutie. Treba pokračovať v prenasledovaní. Nepriatelia sa skrývajú skutočne všade – ani za dverami, vo vlastnom byte, sa človek nemôže cítiť bezpečne. Správny bolševik nikdy nepoľavuje v pozornosti. Správny bolševik je rozhodným odporcom kapitalizmu. Bojuje všetkými dostupnými prostriedkami proti tejto pliage na tvári ľudstva. Neštíti sa zakročiť ani proti vlastnej rodine. Verne a oddane kráča v šlapajach gigantov, akými boli Marx, Engels, Lenin. A Dzeržinskij. Železný Félix. Môj hrdina. Vždy sa potesím, ked' prejdem okolo jeho sochy na námestí.

Áno: začínajú sa nové čistky. Pozornosť sovietskej mašinérie sa opäť zameria na umelcov. Pred časom sme sa vysporiadali s niekoľkými podvratnými režisérmi, scenáristami a hudobníkmi. Ich názory a spoločenské

styky predstavovali zvrchovanú hrozbu pre integritu Strany. Sami sa priznali k zločinom proti socializmu. Viem o tom, keďže z niektorých som priznania vypáčil priamo ja. Za použitia mojich jedinečných, osvedčených metód.

Teraz prichádzajú na rad spisovatelia.

Predčítal sa zoznam prvých obetí nastávajúcej čistky.

Vtedy som prvý raz začul jeho meno.

Zatiaľ som netušil, aký význam pre mňa postupne naberie. Bolo to iba meno. Obyčajné, tuctové. Síce zahraničné, no predsa len tuctové. Ihned' mi vyfučalo z hlavy. Myšlienkami už niekoľko dní neochvejne pretrvávam pri mojom aktuálnom súkromnom experimente – pri Subjekte č. 16 zavretom v Temnici.

Trpaslík Ježov ma vytrhol zo zádumčivosti. Po ukončení porady opäť podišiel ku mne.

Vtedy som začul jeho meno po druhý raz.

Začali sme sa rozprávať – oňom. O tom sotva známom spisovateľovi so zahraničnými koreňmi. Asi to bude voľakto prominentný, keď upadol do takej nemilosti. Ježov ma poprosil, aby som sa naňho pozrel. Nech však za žiadnych okolností nič nepodnikám; toto slovné spojenie piadim už ďalšie podčiarkol: za žiadnych okolností. Zatiaľ. Stačí len dotočného sledovať. Potajme; z diaľky. Urobiť si prehľad, ako to mám vo zvyku predtým, než zaútočím. O všetkom mám následne referovať Ježovovi. Prikývol som.

Ďalšia podnetná práca v dohľadne. To ma vždy vzpruží.

Postup sa zopakoval. Opustenie Lubianky; prechod okolo sochy Železného Félixia; dve hodiny jazdy autom; príchod na predmestie Moskvy; výstup na kopec ďalej od jedného z riečnych prítokov; uistenie sa, či ma nikto nesleduje; uistenie sa, či je vzduch naozaj stopercentne čistý; následný vstup do Temnice. A napokon: návšteva súčasného pacienta – Subjekta č. 16. Ukážková postava statného športovca už nie je taká ukážková. Badať menšie rozdiely.

Postupne budú zmeny výraznejšie a výraznejšie.

Od jeho uväznenia v Temnici ubehlo päť dní. Krátky čas. Je len na začiatku trnístej cesty. Privel'a sa o sebe zatiaľ nedozvedel. V tom totiž spočíva hlavná devíza mojej práce: umožňujem druhým dozvedieť sa čo najviac o sebe samom. Spoznať samého seba – presne ako vravievali starovekí Gréci. Gnothi seauton. Ani nová metóda psychoanalýzy sa nechytá na moje revolučné postupy. Ako by aj! Henten perverzný bohém a špinavý žid menom Sigmundom Freud mi nesiahla ani po päty!

Subjekt č. 16 však už teraz chápe podstatu veci: nečaká ho prechádzka ružovou záhradou.

Na chladnú, vlhkú podlahu som pred neho položil tanier plný kráľovských hodov: šťavnaté bravčové pliecko v tymiánovo-hubovej omáčke, teplé voňavé zemiačky a na dôvažok príloha v podobe bohatého zeleninového šalátika.

Samé lahôdky.

TERAZ

V snahe nájst' policajné ústredie som sa prešiel po siahodlhej Petrovke: popri famóznom Veľkom divadle, niekol'kopodlažnom obchodnom dome TSUM, zimomriavky naháňajúcom múzeu Gulagu a Kláštore sv. Petra. Práve podľa tohto kláštora je nazvaná celá promenáda.

Napokon som sa ocitol na hľadanej adrese: predo mnou, na opačnej strane rušnej cesty, sa týci majestátна budova riaditeľstva moskovskej polície. Tá v nej sídli od roku 1866. Slušná tradícia. Samotná stavba má tvar obdlžníka a pozostáva z vyšších pavilónov s čistou béžovou fasádou a so strechou na starogrécky štýl. Pred nimi sa rozprestiera upravený trávnik, hŕstka stromov a na okraji, priamo predo mnou, čierne zábradlie s pozlátenými špicmi. Celá budova pôsobí dôstojne a vznešene, ale zároveň zastrašujúco; ako všetky verejné inštitúty v Moskve s dávnou poškvrenou historiou.

Do očí mi udrela jedna zvláštnosť: za plotom na trávnatom pozemku ani v oknách nevidno nikoho. Žiadneho človeka. Na stanici nevládne obvyklý ruch, len akési mŕtvolné, až záhrobné ticho. Podozrivé. Znenazdajky sa do mňa oprel silný nápor vetra. Ruky chránené rukavicami som si vložil do vreciek jesennej bundy a vzhliadol som na oblohu. Kopy hutných mrakov priemernou rýchlosťou tiahnu po pochmúrnom nebi. Skoré poobedie, po slnku ani stopy, ale aspoň neprší ani nesneží. Spomenul som si na Réku, ako mokne v upršanom nórskom Bergene na služobnej ceste.

Vstúpil som na priechod pre chodcov a opatrne prešiel do stredu rušnej vozovky. Obzrel som sa doprava. Auto v ľavom pruhu zastavilo, aby ma pustilo. Vykročil som vpred. Odrazu som si však uvedomil bezprostredné nebezpečenstvo: iné auto idúce v pravom, rýchlejšom pruhu

sa rozhodlo ma ignorovať. Duplo na plyn. Bez rozmyslu som skočil dopredu v snahe zachrániť si holý život a čo najrýchlejšie spočinúť v bezpečí na chodníku.

To sa mi podarilo len o vlások. Na zem som dopadol pol sekundy po tom, čo cez priechod presviňal bud'slepý, alebo šialený vodič. Bundou mi trhol mocný závan vzduchu vyvolaný extrémne rýchlo sa pohybujúcim vozidlom. V jeho dôsledku som po dopade takmer stratil rovnováhu a zrútil sa na chodník. Takmer.

Moskva.

Čo sa však vzápäť stalo, bolo horšie.

Prudký a nekontrolovaný dopad na zem zasiahol najmä moju pravú nohu. Tú nezdravú. Poranený členok. Ihneď som pocítil svojrázny ločkavý pocit, aký si pamätám spred polroka, keď som zranenie utřížil. Vtedy to bolo príšerné. Odborný lekársky zákrok bol neodmysliteľný. Teraz je to zrejme lepšie. Cítim, že členok mierne povyskočil, no vzápäť sa vrátil na pôvodné miesto. OK. Zažil som aj horšie. Okrem ostrej bolesti pri chôdzi a opuchnutej nohy by som mal byť fit. Je fajn snažiť sa byť optimistom.

Podišiel som k čierнемu oploteniu a vysokej kamennej bûdke predstavujúcej vstup do komplexu. Nahliadol som dnu cez jeden z dvoch vchodov.

Zavreté.

Žiadna strážna hliadka. Zrak mi padol na menší kus bieleho papiera pripojený na kovových dverách, s tlačeným oznamom.

Zistil som, že dnes sa dnu rozhodne nedostanem.

Ani zajtra.

Ani po zvyšok dovolenky.

Policajné riaditeľstvo na prominentnej Petrovke 38 je z technických príčin uzavreté na najbližšie dva mesiace. Prebiehajú v ňom rozsiahle sanitárne a statické práce. Pre viac informácií je nevyhnutné navštíviť oficiálnu webovú stránku. Čo som aj hneď urobil. Dátový roaming mi konečne začal fungovať.

Chvíľu trvalo, než som sa dopátral hľadaných pokynov. Portál ruského ministerstva vnútra je koncipovaný ešte menej prehľadne než

stránky verejnej správy na Slovensku. Dozvedel som sa, že jednotlivé zložky a oddelenia fungujú aj naďalej, len boli popresúvané na iné dočasné pracoviská.

Všeobecne sa moskovská polícia rozdeľuje na štyri sekcie: po a) prvý operačný regiment – ten má na starosti obchôdzky a prevenciu pred zločinom; zahŕňa konskú divíziu; po b) druhý operačný regiment – ten má na starosti udržiavanie poriadku na masových podujatiach; po c) psia divízia – jej účel je prostý: výcvik a nasadenie policajných psov, napríklad na protidrogové účely; a na záver po d) takzvaný MUR. MUR je skratka pre Oddelenie kriminalistického vyšetrovania v Moskve. Po rusky: Московский уголовный розыск.

Dá sa logicky predpokladať, že divízii MUR prislúcha i vyšetrovanie novej šokujúceho vraždy.

Druhý operačný regiment spolu so psou divíziou boli dočasne prestahované do úplne iného rajóna, desiatky kilometrov odtiaľto. Asi aby mohli byť zabezpečené potrebné priestory pre ustajnenie koní a chov psov. Neviem. Prvý operačný regiment však ostal v blízkosti, rovnako aj kriminalisti z MUR. Ich nové detašované pracovisko sa nachádza iba sto metrov severne od mojej aktuálnej polohy.

„Dnu sa nedostanete. Turistické prehliadky nebudú povolené pári mesiacov,“ zvolala na mňa po anglicky akási žena držiaca za ruku dve malé deti a stojaca opodial, dobrých deväť metrov.

„Som až taký okatý turista?“ odvetil som po rusky.

„Som miestna. Vidím, kto je z Moskvy. A kto nie,“ žmurkla na mňa.

„Súdite podľa výzoru?“

„Nie, podľa správania.“

„Všetci tunajší vedia, že policajné ústredie je dočasne prestahované?“

„Nie všetci. Ale nikto tunajší by sa nevrhol pod auto ako vy.“

„Čakal som, že pribrzdí, a nie, že zrýchli.“

„A preto ste okatý turista.“

„Máte pravdu. O tomto meste viem veľa z kníh, no nikdy som tu neboli. Až doteraz.“

„Ste v poriadku? Takmer ste skončili pod kolesami. Dost' nepekne ste sa potom skrčili, akoby vás to zbolelo. Videla som vás z diaľky, z druhej strany,“ pohybom hlavy naznačila smer o ulicu ďalej.

Pritakal som: „Je to v poriadku. Bude musieť.“

„Viem pre vás niečo urobiť?“

Zaujímavé, pomyslel som si: jeden obyvateľ ma skoro pripravil o zdravie, druhý sa mi snaží pomôcť. Rozporuplné mesto.

Opýtal som sa: „Máte náhradný členok?“

Usmiala sa: „Iba ten svoj. A ten vám radšej ani nebudem ponúkať. Pochodili by ste azda ešte horšie.“

Otočil som sa nabok, aby som mohol odísť preč, keď vtom sa opäť ozval ženin hlas: „Nenechajte to tak. Podajte na toho idiota hlásenie na políciu.“

„Rád by som, ale nevšimol som si evidenčné číslo.“

„To nevadí. Máme tu predsa kamery,“ kývnutím hlavy ukázala ponad strážnu búdku uprostred oplotenia, „Hoci je areál dočasne mimo prevádzky, kamerový systém stále funguje. Číslo jeho auta sa na ňom bude vynímať ako blesk z jasného neba.“

„Ďakujem za tip.“

„Prečo hľadáte policajné ústredie?“

„Idem podať hlásenie na toho idiota,“ odvetil som so šibalským úsmevom.

„Tak vidíte...“ znova žmurkla, „Akurát sa obrňte trpezlivostou.“

„Hm?“

„Vládne tam úplný chaos. Všetci na stanici majú teraz plné ruky práce s jedným prípadom.“

Zmrzačené telo; prítok rieky; okraj mesta.

Opáčil som: „Obet nájdená v dedinke Dzeržinskij?“

„Ako viete? Číitali ste správy?“

Prikývol som.

Žena usúdila: „Tak už viete. Hrozné dačo.“

„Viete niečo viac?“

„Nie... Len čo sa povráva medzi ľuďmi...“

„Čo sa povráva medzi ľuďmi?“

Zháčila sa a odvrátila zrak. Obom deťom, ktoré drží za ruku, je už očividne pridlho a nebau ich postávať na mieste. Obšívajú sa. Jedno z nich prosebne pozrelo na matku a čosi povedalo jemným hláskom.

Matka sa obrátila ku mne s kusou odpoveďou: „Nezaujímalo by vás to.“

„Predošlá otázka by mala byť postačujúcim dôkazom môjho záujmu.“

„Prečo sa ma toľko vypytujete?“

„Lebo ste krásna žena.“

„To isto vrváte každej.“

„Tu v Rusku áno; krása miestnych žien nepozná hraníc.“

„S balením môžete prestať: mám manžela.“

„A ja priateľku. Nebalím vás. Iba dávam prednosť diskusii s vami pred postávaním pri starej uzavretej budove.“

„Čiže, inak povedané, ma balíte,“ zasmiala sa.

„Nie. Máte deti a to nie je pre mňa.“

„Mohla by som sa uraziť.“

„Nevidím dôvod. Problém je vo mne, nie vo vás. Nebol by som dobrým otcom.“

„Kto vrvá, že máte byť otcom? Nehovorte mi, že nevyhľadávate zážitky na jednu noc.“

„Nevyhľadávam. Ked'prídu, neodmietam ich. Ale ani o ne nebojujem.“

„Konečne muž s hrdostou.“

Jedno dieťa jej prudko trhlo rukou a voľačo povedalo, už menej jemným hláskom. Detská trpeznosť sa priblížila ku koncu.

Za odchádzajúcou matkou som zvolal: „Čo sa povráva medzi ľuďmi?“

Pokrútila hlavou: „Ste hrozne otravný, viete o tom...? Povráva sa, že toto je iba začiatok, že budú ďalšie a ďalšie telá, že máme do činenia so sériovým vrahom. Bojíme sa, tak to je. Ako Moskovčania sme zvyknutí na kadečo, no teraz sa bojíme – dokonca aj my.“

Obom deťom pokynula na odchod a pobrala sa s nimi preč.

Spomenul som si na ustarostenú čašníčku: *Radšej sa vyhýbajte okrajovým časťiam mesta, dobre?*

Opustil som výklenok pri strážnej kamennej bútke a pre istotu som zvolil opatrné tempo, aby som si úplne nedokaličil načatý členok. Neuveriteľné, ako ľahko sa hoc i mladý organizmus dokáže odpáliť a ako ťažko potom prebieha rekonvalescencia. Momentálne si pripadám ako nemohúci starec o barle snažiaci sa na sklonku života stoj čo stoj vidieť kus sveta. Nelichotivý pocit.

Vydal som sa smerom na sever, prešiel úzkym priechodom pre chodcov – a ocitol sa, stáby mávnutím čarovného prútika, pred cielovou adresou. Nado mnou sa týči štvorposchodová, pomerne dlhočízná budova. Počas svojej existencie bola zrejme viacnásobne rekonštruovaná, pričom jadro môže pochádzať z osemnásteho storočia; eventuálne zo sedemnásteho. Je možné, že do nej zavítala i svetoznáma imperátorka Katarína II. Veľká. Nemka, ktorá totálne ovládla celú ruskú ríšu. Bola hanobená pre údajnú sexuálnu zvrátenosť a predstavuje rozporuplnú postavu na historickom javisku. Pravdepodobne ako každý iný mocnár hodný zreteľa.

Stavba nie je tak upravená ako hlavný areál na Petrovke 38. Nepýší sa čistým a pekným sfarbením a neobklopuje ju udržiavaný trávnik na štýl futbalového Manchestra. Naopak: na mnohých miestach sa odlupuje omietka a opadáva sivastý náter, odhalujúc rozoklané tehlové podložie. Výnimku predstavujú obloky rozostavené v pravidelných intervaloch: sú plastové, vymenené zrejme nedávno. Za podaktorými sa svieti, hoci je pol druhej poobede. Po celej prednej fasáde sa tiahnu nespočetné škvurny spôsobené vlhkostou: dažďom, snehom a treskúcim mrazom.

Rozdiel je značný na prvý pohľad: z celej budovy doslova srší život. Tentoraz žiadne sanitárne alebo statické práce. Múry sú presiaknuté horúčkovitou aktivitou. Viem si predstaviť, že policajti a detektívi v miliónovom hlavnom meste Ruskej federácie sa doslova topia v práci.

„Milostivý pán, nemáte pári drobných?“, spýtal sa bezdomovec krčiaci sa na zemi.

„Mám.“

„Budete taký láskavý a zlútujeť sa nado mnou?“

Kývol som hlavou a z peňaženky som mu podal tisíc rubľov. Vyše desať eur.

„Och, ďakujem vám krásne, milostivý pán, za vašu štedrost!“

„Za málo. Bežne žobrete rovno pred policajnou stanicou?“

„Áno, toto je môj flek,“ povedal hrdo.

„Nerobia vám tu problémy?“

„Niektorí áno, občas. Ale mám protekciu,“ žmurkol na mňa.

„Ozaj? Ako to?“

„Jeden detektív ma má veľmi rád. Taký dobrý človek. Vždy mi dá niečo pod zub, niekedy aj peniaze. Drží tu nado mnou ochrannú ruku. Dokonca sa mi snaží vybaviť bývanie a štátnej podporu...“

„Milé od neho. Čo ho k tomu vedie?“

„Kedysi som slúžil v armáde, ešte v Sovietskom zväze. Vraví, že o veteránov sa treba starat.“

„Určite. Má úplnú pravdu. A čo štát? Ten vám nepomôže? Rusko nemá program na podporu vyslúžilých veteránov?“

Bezdomovec znechutene mávol rukou: „Pche, to nestojí za reč.“

„Ako ste sa ocitli na ulici? Ak sa smiem spýtať.“

„Sám neviem. Rozpadol sa zväz, vojna skončila, vrátil som sa domov a zistil som, že som sa vraciať nikdy nemal. Žena si našla iného, rodina ma odkopla, nevedel som si nájsť prácu, začal som piť. Stala sa zo mňa úplná socka... Skurvená vojna.“

„To je mi ľúto. Kde ste slúžili?“ opýtal som sa.

„V Afganistane, od 1982 do 1989.“

„Fíha, dosť dlho.“

„Hej, bolo to peklo. Tí zasratí mudžáhidovia nám nič nedarovali. Väčšina chlapov, ktorí so mnou bojovali, skapali alebo skončili na vozíku.“

„To je mi ľúto,“ zopakoval som, „Akú hodnosť ste dosiahli?“

„Nadporučík... Čo ty? Si mladý, bol si na vojne?“

„Nie. Mňa to už obišlo.“

„Šťastný zasran, ďakuj bohu.“

Míkvo som prikývol. Bezdomovec sa mi zádumčivo zahľadel do očí, akoby zbadal čosi povedomé, a po chvíli povedal: „Cítim z teba pach krvi... Potykal si si so smrťou, čo?“

„Áno.“

„Čo si? Nejaký zasratý mafoš?“ zachechtal sa.

„Nie úplne.“

„Nehraj sa na záhadného, kamoško, a vyklop pekne, čo si za výkvet. Som zvedavý.“

„Neverili by ste mi.“

„Ale no! Von s tým!“

Usmial som a vysvetlil: „Roky som pracoval pre gangy v Bangkoku. Vymáhatel', vyšetrovateľ', bolo toho viac.“

„No nevravím!?“ bezdomovec si plesol rukou po stehne, „Mafoš si ako vyšity, ja na to mám čuch, haha!“

„Keď inak nedáte.“

„Neboj sa, nenabonzujem na teba,“ vyškerene dodal a pozrel sa pritom na vchod do policajného riaditeľstva, „Ja ťa nesúdim. Je mi fuk, ako si si zarábal prachy, to sú tvoje sračky... Vieš sa aj bit? Naučili ťa hentí šikmáči nejaké bojové chmaty, ako ukazujú vo filmoch?“

„Trochu.“

„Haha, to sú mi veci. Hotový Bruce Lee. Ale nemysli si, na vojakov nemáš,“ zažartoval.

„OK.“

„Bojoval si niekedy s vojakom?“

„Mám byť úprimný?“

„Jasnačka.“

„Tak áno.“

„Fakt? S kým?“

„S pár skorumpovanými seržantami v Thajske a s borcami zo špeciálnych námorných jednotiek v Británii.“

„Čože?! SBS!? To sú ostrí chlapci, kurva fix! Ako to, že ešte dýchaš?“

„Šikmáči ma dobre vycvičili,“ žmurkol som naňho.

„Do riti, to teda! A čo sa stalo s tými Angličákmi?“

„Boli to Škóti.“

„To je fuk. Čo sa s nimi stalo?“

„Ste príliš zvedavý.“

„Bodaj by nie. Nenapínaj ma, ako to dopadlo?“

„Kašlite na to. Minulosť patrí minulosťi.“

„Ty si mi teda číslo... OK. Srať na to. Aj tak ti neverím. že SBS, haha. Vtipálek. Neexistuje. Tí by s tebou pozametali podlahu, ani by si sa nenazdali...“

Premostil som: „Ako vyzerá ten detektív, čo vám pomáha?“

„Postarší, sympatický pán s bradou. Prečo?“

„Len tak. Možno sa s ním stretnem.“

„Ideš na stanicu?“

„Áno.“

„Čo tam?“

„Preveriť jednu vec...“

Bezdomovec odvetil: „OK, kamoško. Veľa šťastia a ešte raz ti ďakujem za tie prachy. Boh ti žehnaj.“

Žobráka som nechal za sebou a priblížil sa k extrémne úzkemu priechodu naľavo od budovy. Oddeluje dočasné policajné pracovisko od okolitých domov. Vstup do uličky blokuje starý, tri metre vysoký plot, skrútený do zaujímavých tvarov vplyvom plynúceho času a podnebia. Na jeho vrchu tróni rovnako povykrúcaný ostnatý drôt. Oplotenie je uzamknuté pekným novým zámkom, ktorý sa nehodí k okolitému prostrediu.

Ostne; drôty; zámky.

Mentálny obraz priyatý dávno pred rokmi, keď som bol chlapec – ďalšia podprahová, nanajvýš znepokojivá asociácia, ktorá mi vyskočila v hlave. A ktorá mi neomylne pripomenula, po čom teraz vlastne pátram.

Nesníva sa mi?

Príde mi až nepredstaviteľné, že by som mohol byť pravde na dosah... Tej dlho unikajúcej pravde... Naozaj som? Alebo je to len sebaklam?

Hanba.

Otriasol som sa z neblahých spomienok z detstva.

Spoza pokrúteného oplotenia som začul zvuk. Chrapľavý kašeľ.

Podišiel som bližšie a lepšie nahliadol na opačnú stranu. Vidím niekoľko nedbalo zaparkovaných sedanov a kombi; Lady, Nissany, Volkswageny. Ide podľa všetkého o parkovisko vyhradené pre policajné kádre. Onedlho sa predo mnou vynoril zdroj chrapľavého kašľa: spoza zadného múru vyšiel postarší muž v civilnom oblečení; pravdepodobne jeden z tunajších detektívov. Zadumane sa prešiel po priestranstve, akoby práve čosi kontroloval mimo môjho zorného uhla.

Ruky vložené do vreciek, hlava sklonená k zemi, pomalá nenútená chôdza – to všetko svedčí o jeho duševnej zaneprázdenosti. Nad čímsi tuho premýšľa. Z kabáta vytiahol ploskačku a odpil si. Ešte než odišiel preč, znenazdajky obrátil hlavu ku mne. Krátko si ma premeral. Krátko, ale dôkladne.

Odvrátil som sa a povedal som si, že nastal čas konečne vojsť dnu. Dokráčal som preto k hlavnému vchodu, lenže...

Ten pocit, keď vnímaš oči druhého na svojom chrbte. Ale oči koho? Chlapík z parkoviska na mňa už nedovidí. Zrak sa mi zatúlal napravo, smerom na chodník na opačnej strane ulice, kde parkuje staré obúchané Porsche Panamera žltej farby. Lak na ňom miestami zúfalo schádza dolu. Športiak si svojho času zažil divoké chvíle, no jeho najlepšie dni už nenávratne pominuli. Za volantom sedí veľký vyholený chlap. Má na sebe biele tielko bez rukávov a ľavú ruku, celú potetovanú, si frajersky opiera o dvere.

Hľadí zlovestne na mňa.

VTEDY

Sledovanie sa začalo. Ako si výslovne prial sám trpaslík Ježov.

Dostal som elementárne pokyny a na ich základe sa pobral na miesto. Pred Boľšoi teatr, Veľké divadlo. Nepostavil som sa, pochopiteľne, priamo pred hlavný vchod, ale sadol som si na lavičku necelých dvesto metrov opodial, pod korunu košatého stromu. Nie som hlupák. Práve preto si Strana natol'ko cení moje služby. Výhľad mám dobrý. Zreteľne vidím ľudí vchádzajúcich dnu a vychádzajúcich von. Od Veľkého divadla si ma sotva kto všimne.

Zahraničný spisovateľ o mne pravdepodobne nikdy nepočul. Tak ako som ja nepočul o ňom, pred včerajším zasadnutím Vnútorného kruhu v Lubianke. Odvtedy som si vyplnil vedomostné medzery. Oboznámil som sa s jeho životom do tej miery, do akej si to moja aktuálna úloha vyžaduje. Miesto narodenia, dátum narodenia, prostredie, v akom vyrastal, vplyvy, ktoré ho formovali; vzdelanie, pracovné skúsenosti. Ideologické predpoklady. Prvý kontakt so Stranou.

Následne som si dohľadal informácie o jeho každodennej rutine. Rutina ľudí uspokojuje. V skutočnosti je ich Achillovou päťou. Jeden dobré mierený šíp ich definitívne zloží na kolená. Samých seba dovedú do záhuby: ako hlúpučké ovečky slepo kráčajúce na porážku.

On, zdá sa, nebude žiadnou výnimkou.

Čakám, čakám, čakám. Ponoril som sa do myšlienok...

Moskva je vskutku vzrušujúce mesto. Jedinečná architektúra, znamenitá kultúra, strhujúca atmosféra. Spájajú ma s ňou očarujúce spomienky. Ach, sladká to nostalgia. Koľko razy som už navštívil svoje milované Veľké divadlo! Koľko operných a baletných predstavení som zhliadol v jeho vznešených priestoroch! Koľko ľubozných diel od Čajkovského a Rachmaninova tu prehovorilo k mojej duši!

Pohľad na typický rusko-klasicistický exteriér povznáša. Séria bielych stĺpov s korintskými hlavicami podopiera obrovský vysunutý portál. Nad ním tróni jazdec na povoze ľahom štyrmi mocnými tátosmi. Celá budova žiari upokojujúcou krémovou farbou. Dedko mi zvykol rozprávať, ako Veľké divadlo v roku 1853 zničil zvnútra divoký požiar. Následne sa rekonštrukcie chopil architekt Albert Cavos. Dedkov kamarát. To on stvoril dychberúci interiér, ktorého sme dnes svedkami.

Lenže musím bohužiaľ skonštatovať jednu smutnú vec: zlatý vek Moskvy sa už skončil. Epochu velikánov zmizla pod čiernou studenou zemou rovnako ako hrdinovia, ktorí jej vdýchli život. Nebyť veľkého Vožďa, nášho Stalina, celá vznešená idea z pera Marxa, Engelsa a Lenina by bola vyšla navnivoč. Kvári ma, že musím spolupracovať s takou podradnou sortou ľudí, aká ma dnes obklopuje. Samí pandrláci.

Na druhej strane som neskutočne vdľačný za Stalina: že mu môžem bezvýhľadne slúžiť. Telom, dušou, myšľou, srdcom. Dám mu všetko. Vo mne sa nikdy nesklame.

Z myšlienok som sa vrátil späť do prítomného okamžiku: dostal som chut si zapálit. Nefajčím veľa, len občas na navodenie poľavujúcej inšpirácie. Som predsa umelec! Vložil som teda ruku do vačku zimného kabáta a nahmatal ošúchanú, opotrebovanú krabičku.

Vtedy som ho zbadal po prvý raz naživo.

Popisy boli verné, fotky ešte vernejšie. Vysoký muž. Neskorý štyridsiatnik. Zdravý organizmus, vystreté držanie tela, priebojná iskra v očiach, husté čierne vlasy sčesané a uhladené dozadu, hádam päť centimetrov dlhé. Črty tváre prevažne európske, až na nos a tvarovanie očí; tie pôsobia exotickejšie. A tmavšia pleť. Iba o trošku. Na pohľad človek s koreňmi v cudzine: zrejme ďalej na východ. Z dokladov vyplýva, že sa narodil v Bulharsku – ako ja. Pozoruhodná zhoda okolností. Jeho predkovia však museli pochádzať z Ázie. Hádam z Mongolska, povedal by som.

Má na sebe tmavo hniedý dvojdielny kabát pod kolená, kožené rukavice a vysoké, taktiež kožené čižmy. Hlavu mu zakrýva čierna hrubá baranica a spod nosa mu vytŕčajú husté fúzy. Jednoznačný elegán.

Má byť umelcom – no so mnou sa istotne nemôže rovnať.

Spolu s ním vyšla z Veľkého divadla na schody aj druhá osoba. Žena. Prenádherná žena. Až som sa musel nahnúť na lavičke. Zrak mám

vynikajúci a na stovky metrov vidím lepšie než jastrab. Na krásu tejto dámy som nemohol nezaospríť. Je o hlavu nižšia než on. Zahaľuje ju obrovský kabát siahajúci až po členky. Koža, z ktorej je vyrobený, môže byť zo silného jeleňa a kožušina z mladej zdravej líšky.

Rovnako pozoruhodný je aj jej účes. Vlasy tmavšej blond farby má nariasené do prapodivných tvarov. Nesie sa ako pravá princezná. Podľa informácií, ktoré som dostal: jeho manželka.

Vedno – ona dôstojne zakliesnená o jeho rameno – sa pobrali preč. Naprieč námestím, popri zurčiacej fontáne a ďalej po Petrovskom bulvári na severe. Nepristavili si žiadny kočiar ani auto. Idú pešo. Chcú sa prevetrať na čerstvom vzduchu, z čoho vyplýva, že ich cieľ nemôže byť ďaleko. Inak by neboli ochotní dlho mrznúť vonku. Aktuálne počasie nepraje romantickým vychádzkam.

Akonáhle sa dostali na tristo metrov od Veľkého divadla, postavil som sa z lavičky a pobral sa za nimi. Kráčam uvoľnene pomedzi iných chodcov. Niektorí idú rýchlejšie než ja, iní pomalšie. Jeho i s plavovlasou manželkou udržujem neustále v zornom poli pred sebou. Jednoduchá práca, nenápadne dakoho sledovať. Má v tom dlhorocnú prax. Čo sa nacvičí, to sa vycibrí.

Neprestajne sa o čomsi rozprávajú. Skôr tára žena, on len pokyvkáva hlavou. Občas viac; občas menej. Po necelých štyristo metroch odbočili doľava na bulvár Pereulok Stolešnikov. Zmizli mi z dohľadu. Výrazne som zrýchlil krok a o pár sekúnd som sa i ja ocitol na rohu bulváru. Uvidel som

ho opodial'. Možno stodvadsať metrov, napravo pri nízkej dvojposchodovej budove. Stojí a rozpráva sa s manželkou. Pravdepodobne sa s ňou lúči. Povedal jej posledných pár slov a na záver jej chytil pravú ruku. Nežne jej stiahol vkusnú koženú rukavičku, priložil si chrbát jej dlane k ústam a pobozkal ju. Uklonil sa. Jednoznačný elegán.

Otočil sa doprava, aby sa pobral späť na Petrovku. Ja nadálej nenápadne kráčam vpred úplne naľavo, takmer popri stene spolu s niekoľkými ďalšími chodcami. Ked' sme sa minuli na protichodných stranách ulice, prešiel som ešte ďalšie štyri kroky. Potom som sa širším oblúkom otočil a presunul sa na druhú stranu, zasa raz za neho. Užívam si pocit skúseného lovca striehnuceho na nevedomú korist'.

Vrátili sme sa späť na Petrovskú triedu, jednu z najdlhších a najobľúbenejších ulíc v Moskve. Netrvalo dlho a po pravici sme minuli známu Petrovku 38, ohradené a chránené sídlo milície. Tá v meste pôsobí už vyše dve storočia, ešte od čias nenávideného cárskeho režimu. Boľševikom sa ju podarilo patrične zreorganizovať a uviesť na správnu mieru.

Spisovateľ prešiel vzdialenosť jedného ďalšieho bloku, prebehol na opačnú stranu cesty – a znenazdajky sa zastavil pred nevýrazným domom. Má štyri poschodia, pokryva ho sivastý náter, na niektorých miestach sa odlupuje omietka a odhaluje tehlové podložie. Vskutku zanedbaná budova. Spisovateľ sa začal neisto obšívať. Hlavu vykrúca nahor a skúma jednotlivé okná. Jeho doterajšia sebadôvera do istej miery poľavila. Niečím si nie je

istý. Akoby čakal na stretnutie, ktoré možno nikdy nenastane. Akoby strieľal naslepo.

Ja som sa postavil k múru za odstaveným konským povozom, ktorého pohonič fajčí na chodníku a apaticky sa kýva zo strany na stranu. Dvojica zapriahnutých čiernych koní s bujarou hrivou postáva na mieste. Zimný vietor ku mne dovial cigaretový dym, čo mi pripomenulo vlastnú potrebu. Po druhý raz som vo vrecku nahmatal osúchanú, opotrebovanú krabičku.

Po druhý raz som musel činnosť prerušiť.

Z ošarpanej sivastej budovy na druhej strane cesty vyšla žena. Úplne iná než tá predtým, avšak nemenej nádherná. Čiernovlasá. I táto podišla k elegantnému spisovateľovi, i táto si nechala pobozkať obnaženú ruku.

A následne mu dovolila ju zdrapiť za driek a pobozkať vášnivo na pery, ako to robievajú tí necudní Francúzi!

TERAZ

Pred sebou mám obité žlté Porsche Panamera, ktorého lak schádza na viacerých miestach. Za volantom sedí statný holohlavý muž v tielku s potetovanou ľavou rukou.

Hľadí zlovestne na mňa.

Celých päť sekúnd hľadím uprene i ja na neho.

Nemám rád, keď na mňa ľudia takýmto spôsobom zízajú. Z akýchsi dôvodov sa mi to na verejnosti zvykne stávať častejšie. Zväčša po chvíli odvrátim zrak, akože stratím záujem, no periférne stále sledujem dotyčnú osobu. Ak očný kontakt preruší, neriešim. Ak nie, priblížim sa k nej – a prihovorím sa jej. Slušne sa opýtam, ako jej môžem pomôcť. Tento krok človeka spravidla úplne vyvedie z miery. Mykne sa a okamžite otočí hlavu preč.

V tomto prípade som použil rovnakú taktiku. Akože som stratil záujem a pozrel sa inde, voľakam doľava na juh; k impozantnej budove Veľkého divadla na samom začiatku Petrovskej ulice. No periférne stále sledujem potetovaného chlapa.

Neprestal zazerať.

Vykročil som nohou na vozovku.

Som zvedavý, ako mu môžem pomôcť.

Inštinktívne som sa obzrel doľava a v diaľave si všimol rýchlo sa približujúce auto. Červeno-modré svetelné záblesky z neho šľahajú do všetkých strán. Čoraz viac sa ozýva prenikavý zvuk: poplašná siréna. Policajti. Ostatní účastníci premávky v oboch pravých pruhoch sa uhýbajú, púšťajú vysvetnené a uvreštané auto. Vozidlá v protismere sa takisto mierne posúvajú viac ku krajnici; ďalej od stredu cesty.

Ide o bielu Ladu, nový model, zrejme päťdverový fastback Vesta s jednou anténou vpredu na streche, s druhou vzadu na kufri. Po boku sa cez dvere tiahá modrý pruh s nápisom *Полиция – Polícia*. Pod ním sa skvie emblém moskovskej polície. Znázorňuje Sv. Juraja na koni, ako práve poráža obávaného draka. Nad ním sú dva pozlátené orly hlavou od seba. Vrch znaku zdobí kráľovská koruna. Lada som dlho nevidel. Mimo Ruska a pár pro-ruských krajín to nie je častá značka a na Slovensku možno nadábiť len na malú hŕstku fanúšikov tejto automobilky.

Svetelná šou a pisklavá siréna takmer dorazila k šedej, spustnutej štvorposchodovej budove za mojím chrbtom. Spomenul som si na extrémne úzku uličku vedúcu na služobné parkovisko. Prichádzajúca Lada bude chcieť zaparkovať. Uhol som sa o štyri kroky dozadu, aby som nezavadzal. Auto opatrne vyšlo na chodník a opustilo vozovku, na ktorej sa dopravná situácia vzápäť vrátila do normálu. Z Lady vystúpili dvaja uniformovaní policajti, pričom tretí – vodič – ostal za volantom. Všetko väčší, urastenejší chlapci, oblečení do tmavo modrých vetroviek so symbolmi kádra na ľavom pleci a nad srdcom a s čiernymi baretkami na hlave.

„Von s ňou, chlapci.“

Jeden chvatne obišiel kufor, otvoril druhé zadné dvere – a opatrne vyviedol mladú ženu. Môže mať okolo tridsiatky; neskorá dvadsiatnička alebo skorá tridsiatnička. Na nohách má obuté hnedé zimné topánky bez zaviazaných šnúrok. Čaptá v nich. Má na sebe domáce šedé tepláky a športovú bundu, nedbalo cez seba prehodenú, zips nezapnutý. Vo vetre jej vejú plavé vlasy, dĺžka po ramená. Prirodzenú farbu má tmavšiu, no nedávno nanesený blond odtieň jej ešte nestihol zísť dolu.

Ruky spútané nemá.

Hned'ako vystúpila, obzrela sa za seba. Pohľad sa jej stretol s potetovaným vodičom starého Porsche. Ten spustil zrak zo mňa a zahľadel sa na novú scénu.

„Pohyb, milostivá.“

Policajný dôstojník ženu decentne, ale pevne chytil za plece a pokynul jej, aby sa pobrala ku vchodu.

„Pomôž mu, je nový,“ stihol rozdať pokyn kolegovi.

Ten medzitým odomkol plot vedúci do bočnej uličky a začal asistovať vodičovi s prejazdom. Oboma rukami gestikuluje a robí nimi pohyby do strán, akoby čosi odsúval nabok. Naznačuje tým, že sa treba držať viac napravo či viac naľavo, aby sa nebodaj neoškrel bok auta.

Nepočkal som na dokončenie náročného parkovacieho manévr a vstúpil som priamo do dočasného policajného riaditeľstva. Zízajúcemu potetovanému chlapovi v Porsche sa budem venovať neskôr. Vo vnútri ma privítala miestnosť s lavičkou, automatom na kávu a nástenkou plnou výstrah pred drogami či podvodníkmi striehnucimi na naivných dôchodcov. Podišiel som k presklenému a zamrežovanému výklenku napravo a obrátil sa na mladého štúpleho policajta.

„Dobrý deň. Rád by som sa porozprával s vyšetrovateľmi Xéniou L. M. a Ivanom H. H.“

„V akej veci, pán...?“

„Bojar.“

Podal som mu pas. Začal v ňom listovať; prezerat' si ho; porovnávať fotku s tým, čo práve vidí naživo.

Doplnil som: „Mám kľúčové informácie v prípade, ktorý dvaja menovaní detektívi dnes prevzali.“

S prezeraním skončil, zavrel doklad a podal mi ho späť do ruky.

Odvetil: „Vy nie ste Rus.“

„To hned' počuť i bez pasu.“

„Aké informácie máte?“

„Relevantné.“

„Potrebujem vedieť viac.“

„Je to dôležité. Mohli by ste ma, prosím, ohlásiť a...“

„Nie,“ prerušil ma stroho, „Na to zabudnite. Čo chcete?“

„Viem pomôcť s...“

„Už som počul, nie som hluchý. Potrebujem vedieť viac. Rozumiete mi? Alebo vám to mám nakresliť?“

„Nepotrebuje vedieť nič. Potrebujete ma pustiť dnu.“

„Ste drzý.“

„Vy ste drzý. Ja som rozhorčený. Musím sa urýchlene stretnúť s vašimi nadriadenými kolegami a pomôcť im s dôležitým vyšetrovaním. Vy mi v tom statočne bránite.“

„Pán Bojar. V Rusku máme rešpekt k políciu. Odporúčam vám začať sa riadiť miestnymi pravidlami. Nech sa páči: tam sú dvere,“ rukou ukázal na vchod, ktorým som práve vošiel dnu.

Neotočil som sa naznačeným smerom, ale rovno som odvetil:
„Keby som nemal k ruskej polícii rešpekt, nesnažil by som sa jej pomôcť. Dnu sa dostanem tak či onak. Skôr či neskôr. Či už s vašou pomocou, alebo bez nej. Mám na to plné právo. Teraz si môžete vybrať. Buď napokon skončíte ako ten, kto výrazne prispel k úspešnému vyriešeniu prípadu; alebo ako ten, kto ho od samého začiatku maril.“

Štúply mladík rezignovane pokrútil hlavou. Nemá ďalej chut' sa so mnou naťahovať. Nakopené štósy papierov po celom pracovnom stole mu už teraz naháňajú strach. Preto zodvihol slúchadlo pevnej linky a naťukal krátke štvormiestne číslo. Ubehlo sedem sekúnd – ale nedočkal sa. Nikto mu nezodvihol. Slúchadlo položil, zdvihol ho ešte raz a zvolil iné, taktiež štvormiestne číslo. Tentoraz čakanie korunoval úspech veľmi rýchlo.

„Dobrý deň, je tu dajaky cudzinec a tvrdí, že má pre vás dôležité informácie, ktoré by mohli pomôcť pri vyšetrovaní prípadu.“

Krátka pauza.

„OK. Mám tu veľa roboty, nemôžem ho ísť odprevadiť. Zavolám sem kolegu, išiel si von zapáliť.“

Druhá krátka pauza.

„Nie? Mám ho len tak pustiť? Naozaj?“

Tretia krátka pauza.

„Ako poviete. Ďakujem.“

Zložil, indiferentne sa na mňa pozrel a pokynul mi, aby som šiel ďalej. Zvnútra otvoril dvere vedľa preskleného, zamrežovaného výklenku. Podčkoval som sa a vošiel dnu. Začul som, že po mne zakričal čosi, čo znelo ako „Na treťom.“

Ocitol som sa v menšej zatuchnutej komore pred schodiskom vedúcim hore a dole. Prekonal som dve podlažia a zastavil sa na treťom. Pomerne priestranú miestnosť zdobí skupinka starých opotrebovaných

kresiel zo semišu a štvorica veľkých bielych kvetináčov s izbovými rastlinami. Tie rozbujneli do prapodivných rozmerov a budia dojem lesného porastu. Podišiel som k oknám v ľavej stene, odkiaľ sa mi naskytol výhľad na Petrovskú triedu – a na obitý žlté Porsche s potetovaným chlapíkom. Pravá stena za mnou pozostáva z viacerých šedých dverí označených štítkom s plným menom a príslušnou funkciou. Detektívna divízia MUR.

Odrazu sa otvorili tie krajné naťavo.

„Kolega mi práve o niekom hovoril. Ste to vy? Čo tu chcete?“

Vysoká brunetka v čiernych elegantných nohaviciach z bavlny a polyesteru, ktorý jej tesne prilieha k štíhlym športovým lýtkam a stehnám. Čierne lodičky, vysoké podpätky, žiarivý opasok, vkusná blúzka a podprsenka, taktiež čiernej farby. Bez najmenších pochýb extrémne prísna žena. Tvrď hlas, rýchle pohyby, nemilosrdné oči, nekompromisné vyžarovanie. Ambiciozny človek a dravec, čo sa drie na vrchol hierarchie za každú cenu.

Odvetil som: „Prepáčte. Som Andrej Bojar. Hľadám vyšetrovateľov Xénia L. M. a Ivana H. H.“

„Za akým účelom?“

„Mám pre nich dôležité informácie, ktoré im môžu pomôcť v rozriešení prípadu.“

„Ktorého prípadu?“

„Zmrzačené telo nájdené pri prítoku Moskvy. Dnes nadránom.“

Prísna brunetka sa odmlčala. Zamyslela sa.

Po krátkej pauze odpovedala: „Nehľadajte ďalej. Našli ste ma. Čo pre mňa máte?“

VTEDY

Skoro mi zabehlo! Vidieť vzdelaného a elegantného súdruha sa takto na verejnosti vrhnúť do náručia ženy – ktorá dokonca ani nie je jeho právoplatnou manželkou! To je teda niečo! Bez okolkov, bez chochmesu, len tak! Pred zrakmi okoloidúcich ľudí! Neslýchané!

Čoskoro jej prestal vtláčať chlípny jazyk do úst a pustil jej štíhly drieck. Vzápäť sa obaja spoločne pobrali do sivastej, ošarpanej budovy. Dvere sa za nimi pribuchli, až ku mne doľahol zvuk západky na zámku. Ešte chvíľu som ostal stáť pri odstavenom kočiari na opačnej strane. Utriedil som si myšlienky. Hodinky na retiazke mi ukázali aktuálny čas: štvrt na jedenásť. Pokročilá hodina.

Dnes už viac nezistím. Spisovateľ zaliezol ku svojej milenke, s ktorou pravdepodobne strávi noc. Žene isto povedal, že musí do noci robiť. Nech ho nečaká; nech radšej ide rovno spať. Alebo nejakú podobnú somarinu, akú si ľudia vymýšľajú, ked' podvádzajú svojho partnera. Neznášam cudzoložstvo. Príšerný hriech. Nie v náboženskom zmysle, pochopiteľne. Dialektický materializmus Marxa, Engelsa a Lenina ma vyliečil z bludov cirkevnej dogmy. Ide o príšerný hriech páchaný súdruhom na súdruhovi bez ohľadu na vieru. Najradšej by som každého cudzoložníka

spratal z tohto sveta. Náš žiarivý Sovietsky zväz potrebuje chrabrych synov a cudné dcéry – nie takúto smilnú chamrad’! Neznášam cudzoložstvo!

Och, ako sa len teším na to, ked’ sa mi konečne dostane do rúk! Ked’ ho uvrhnem do Temnice! Však ja mu ukážem, čo to znamená byť skutočným chlapom!

Cesta v aute trvala, ako obvykle, dve hodiny. Preč z centra Moskvy, na predmestie, k prítoku rieky a ďalej na kopec. Mal som dostatok času, aby som sa zamyslel nad uplynulým dňom. Prečo si Vnútorný kruh praje sledovať tohto smilníka? Pretože sa vyskytlo podozrenie, že zradil Stranu, že prešiel do opačného tábora. Že sa stal podradným lokajom kapitalizmu a úbohým špiónom imperializmu. S takou chrobačou sa treba čo najrýchlejšie – a najkrutejšie – vysporiadať, aby sme zabránili degenerácií Strany.

Ako presne zradil Stranu? Čo vlastne urobil? Existuje odôvodnené podozrenie, že nadviazal styky s inými podradnými špiónskymi živlami. Údajne sa im podľo votrel do priazne a získal si ich dôveru. Dohadol sa s nimi, že im bude podsúvať citlivé informácie o bolševických plánoch, o našej grandióznej vnútrostátnnej a zahraničnej politike. Citlivé informácie, ktoré by mohli vohnať žiarivý Sovietsky zväz do záhuby.

Je možné, že týmto podradným špiónskym živlom je jeho milenka? Táto zvodná čiernovlánska, ktorú dnes v noci verejne vystískal? Je možné, že ona predstavuje jeho kontakt so západným imperializmom? Čo ked’ práve cez ňu posúva citlivé informácie do rúk našich nepriateľov?

*Budem si musieť posvietiť aj ňu, aj na neho. Zajtra pokračujem.
Nový deň, nové možnosti.*

V Temnici však nový deň neprináša nič príjemné. Než budem pokračovať v sledovaní smilníka, posvietim si trošku na Subjekt č. 16. Aby na mňa nezabudol. Vošiel som do zabarikádovanej cely. Je maličká, temná, studená, vlhká, bezútešná. Subjekt č. 16 – ešte pred týždňom statný, atletický chlap – je reťazami prikovaný ku kamennej stene. Sotva si ma všimol, keď som vošiel dnu. Opustili ho takmer všetky sily. Rezignoval. O tomto čase málokto dokáže preukázať silu osobnosti. Prakticky všetci doposiaľ zlyhali, upadli takmer do vegetatívneho stavu a čo je hlavné: transformovali sa. Fyzicky.

Predtým svalnatá a ukážkovo vypracovaná postava Subjekta č. 16 sa zmenila na nepoznanie. Preč sú vyrysované bicepsy, tricepsy, trapézy, prsia či kvadriicepsy. Preč sú nespočetné hodiny strávené zveľaďovaním tela. Čo sa systematicky a s vypätým úsilím budovalo celé roky, zmizlo v priebehu krátkeho pobytu v mojej Temnici.

Dnes sa jeho prvý týždeň končí. Úspešne má za sebou prvých sedem dní. Prvú štvrtinu. Čakajú ho ďalšie tri týždne. Od zajtra sa pravidlá menia.

Od zajtra.

Dnes ešte ostávame pri doterajšom režime, preto som sa zohol a položil pred neho veľký tanier. Po okraj naprataný najlahodnejším jedlom, aké si ľudské chutové kanáliky vedia predstaviť. Pre dnešok som uvaril

tradičnú kazaňskú špecialitu: takzvaný ečpočmak. Ide o trojstranné taštičky z cesta plnené zemiakmi, baraním mäskom a cibuľkou. Pred chvíľkou som ich vytiahol z pece. Ešte sa z nich parí. Na dôvažok som pridal ostrejší koriander – pre zvýraznenie rozkošnej arómy. Tá sa teraz rozlieha po malickej cele.

Usmial som sa na Subjekt č. 16., vyšiel som von a zabarikádoval som dvere z hrubého, nedobytného dubu.

TERAZ

Odvetil som: „Môžem vám pomôcť s dolapením páchateľa.“

Prísna Xénia sa netrpezlivo zamračila: „Prejdite k veci.“

„Najskôr mi, prosím, porozprávajte o prípade. Ako presne vyzerá telo? V správach boli dostupné len kusé informácie.“

„Samozrejme. Nebudeme verejnosti vešať na nos zbytočnosti. Rovnako ako by verejnoscť nemala otravovať zbytočnosťami policajné zložky,“ pri poslednej vete na mňa tvrdo zagánila.

„Neotravujem vás zbytočnosťami.“

„Prejdite konečne k veci.“

„Až keď ma bližšie oboznámite so stavom nájdeného tela.“

Xénia rázne pokrútila hlavou: „Koniec rozhovoru. Opustite urýchlene budovu,“ starostlivo udržiavanou rukou ukázala na schody, ktorými som pred pár minútami prišiel; vidiac, že nereagujem, nervózne zavŕchala, „Ste hluchý? Mám privolať strážnika?“

Rezignované som sa teda pobral vyznačeným smerom, s Xéniou tesne v päťtakoch. Ťukanie jej vysokých podpätkov po kachličkovej podlahe sa rozozvučalo všade naokolo. Vedno sme zišli tri poschodia na prízemie do stuchnutej komory. Tam som zastavil.

Oborila sa na mňa: „Na čo zasa čakáte? Tam je východ.“

Nechýbalo by veľa a poslušne by som sa ním pobral kade ľahšie.

Vtedy som ale začul hlysi. Zvuky. Otvorenie a zatvorenie dverí. Pohyb. Dolu v podzemí. Niekoľko kráča hore po schodoch smerom k nám. Xénia sa otočila, pretože zjavne vie, komu šuchtavý krok patrí. O pár sekúnd sa v miestnosti ocitla s nami tretia osoba. Postarší muž s šedivou bradou, šedivými fúzmi a šedivými krátkymi vlasmi. Bez kútov; bez plešiny. Je takisto oblečený celý do čierneho. Čažké, trochu špinavé topánky, voľné

rifľové nohavice, sveter s dlhými rukávmi a vyhrnutým golierom. Muž, ktorého som počul chrapľavo odkašlať a ktorého som videl prechádzať sa vzadu na parkovisku za plotom.

Na pohľad pôsobí sympaticky. Ako starý dobrý ujo. Okolo očí a taktiež pri ústach má množstvo tenučkých vrások. Očividne sa veľa a rád smeje. Teraz sa však neusmieva. Letmo si ma premeral, spoznal ma, s neutrálnym pohľadom sa otočil k prísnej vyšetrovateľke a povedal: „Odmietla sa priznať. Tvrídí, že nič neurobila. Kedže nám zatiaľ chýbajú jednoznačné dôkazy, musíme ju pustiť.“

„Myslela som si. Nevadí. Dalo sa to predsa čakať. Dnes ráno sme našli telo a už máme podozrivú. To je nevítaný úspech. Nesmieme sa teraz nechať odradiť. Nahnali sme tej ženskej strach. Stratila predošlú istotu. Vie, že sme jej na stope a že v úsilí nepoňavíme. Musíme ju teraz povariť vo vlastnej štave. Poriadne vydusiť. Čoskoro ju dostaneme.“

Postarší muž prikývol. Obaja sa odrazu otočili ku mne.

Xénia odvrkla: „Okamžite opustite budovu.“

Namiesto počúvnutia ráznego rozkazu som sa prihovoril jej spolupracovníkovi: „Vy ste Ivan H. H? Hlavný vyšetrovateľ prípadu zmrzačeného tela nájdeného dnes nadránom pri prítoku Moskvy?“

Postarší muž prisvedčil: „Áno, to som. A vy ste, prosím, kto?“

„Andrej Bojar. Vašej kolegyni som sa snažil vysvetliť, že vám viem pomôcť s dolapením vraha.“

„Naozaj? Zaujímavé. Kto presne ste?“

Xénia mu skočila do reči: „Kašli naňho. Dajaký mamľas, čo nemá čo robiť. Tvári sa, že niečo vie, no v skutočnosti nevie nič,“ otočila sa na mňa, „Posledný raz vás upozorňujem, aby ste hneď a zaraz opustili budovu. Pomaly, ale isto ma prechádza trpežlivosť,“ obrátila sa k Ivanovi, „Vyprevad' ho von. Nemá tu čo robiť. Ja ešte rýchlo skočím dolu za ňou, kým ju tu máme.“

Než ktokoľvek stihol zareagovať, zbehla schodiskom do podzemia a zmizla z dohľadu. Detektív Ivan pokrčil plecia.

Usmial sa na mňa so slovami: „Pán Bojar, ospravedlňte moju kolegynku. Je to tvrdá povaha. Nečudujem sa jej a ani jej to nezazlievam. Nemala to v minulosti ľahké. Aby sa dostala tam, kde je teraz. Musela byť

vo všetkom lepšia a silnejšia než jej rovesníci. Vo vnútri je to však dobrý človek. Bodaj by sme mali viac takých profesionálov na svojom mieste ako ona. No a pokiaľ ide o vás: čože ste to chceli Xénii povedať?"

"Mám pre vás užitočné informácie. Dokážem vám pomôcť. No najskôr vás musím o čom poprosiť."

"Áno? A o čo?"

"Potrebujem presný opis nájdeného mŕtveho tela."

"To vám neodporúčam. Nie je to pekný pohľad."

"Som zvyknutý. V živote som zažil všeličo."

"Ako myslíte. Ak vám poviem viac, čo mi za taký prejav ochoty ponúknete?"

"Informácie."

"Aké?"

"Relevantné."

"Iste. Vieme byť konkrétnejší?"

"Až keď mi podrobne opíšete nájdené telo."

Ivan si odfúkol. Poškriabal si šedivú bradu.

Odvetil: „V tom prípade sa, bohužiaľ, nedohodneme. Nesmiem posúvať bližšie informácie o prípade ľubovoľným ľuďom, čo sem prídu z ulice. Určite ma chápete. Vyzeráte byť inteligentný. Preto nemám inú možnosť, než vás odprevadiť z budovy.“

"Keby som vám teraz povedal, čo viem, boli by ste ku mne otvorennejší?"

"Hádam áno. Kto vie."

"Vtedy by nevadilo, že som ľubovoľný človek, čo sem prišiel z ulice."

Ivan sa potmehúdsky pousmial. Položil mi ruku na rameno a povedal: „Pán Bojar, prosím,“ ukázal pritom na dvere.

Konečná. Tu sa ďalej nedostanem. Treba si vedieť priznať porážku. Opustil som teda budovu cez miestnosť s nástenkou a automatom na kávu. Štúpleho mladíka, ktorý na mňa opovržlivо zagánil zo svojho výklenku, som nepozdravil.

Vonku sa nič nezmenilo. Obloha je pokrytá súvislou vrstvou tmavších oblakov a pofukuje stredne silný vietor. Neprší. Autá prichádzajú a odchádzajú po štvorprúdovej ceste. Po chodníkoch na oboch stranách kráčajú ľudia: miestni so slúchadlami v ušiach; turisti s bedekrom pod pazuchou; zaľúbené dvojice ruka v ruke; osamelí obchodníci v obleku s aktovkou. Typická mestská scenéria v jednej z hlavných metropol moderného sveta. Zmenili sa len dve veci: jednak zmizol kamarát bezdomovec.

A jednak zmizlo aj obitý žlté Porsche. Potetovaný chlapík odišiel.

Zákon počutého. Niekedy netreba, aby človeku hľadanú informáciu priamo povedali. Niekedy netreba, aby mu vôbec čokoľvek povedali. Stačí len počúvať, o čom sa druhí ľudia medzi sebou rozprávajú. Preto som sa rozhadol ostať v okolí. Nejšť ani na hotel, ani nepokračovať v prehliadke mesta, ale preveriť teoreticky akceptovateľnú domnenku. Pozrel som sa na mobil. Displej mi ukázal 15:27. Dnes poobede som mal na programe návštěvu Kremla. Tešil som sa najmä na povestný *Car Kolokol* – najväčší zvon na svete. Hmotnosť: 201,92 ton, výška: 6,14 metrov, priemer: 6,6 metrov. Unikát. Zdá sa, že dnes žiadny zvon nebude. Dovolenkový režim si posuniem na neurčito.

Našiel som najbližší priechod pre chodcov a prebehol na opačnú stranu rušnej cesty. Sadol som si na voľnú lavičku pri múriku s uspokojivým výhľadom na šedú spustnutú budovu so štyrmi poschodiami. Predpokladám, že nebudem musieť čakať dlho. Nanajvýš tridsať minút: sprvu zastrašujúci rozhovor, potom s tým súvisiace administratívne úkony a na záver opustenie stanice. Maximálne polhodina.

Voľný čas mi vyplnili sociálne siete. Našiel som si novú neprečítanú správu od Réky. Frajerky. Milenky. Kamarátky s výhodami. Niečo medzi tým. Odpísala mi, že už má stretnutie s klientami za sebou a momentálne si pochutnáva na neskorom obede. V nórskom Bergene je o hodinu menej, čiže pol tretej. Vraj práve sedí v luxusnej hotelovej reštaurácii s výhľadom na rieku. Dážď stále nepoľavil na intenzite. So žartom konštatuje, že nemôže prestať spomínať na náš dobrodružný výlet v Škótsku. Navštívili

sme vtedy okrem iného hlavné mesto Edinburgh a škótske vysočiny. Tento rok na jar.

Nemám chut' rozoberať svoju súčasnú situáciu. Nechcem jej vravieť o spomienkach z detstva, ktoré na mňa doľahli, keď som si prečítał internetový článok o zmrzačenom tele. Nemám momentálne chut' deliť sa s ňou o rozporuplné dojmy a o citlivé dôvody, ktoré ma nútia pátrat'. Pátrat' ďalej, pokým sa nedozviem odpoved'. Všetko jej porozprávam až neskôr. Ideálne osobne.

Radšej som odpísal, že som práve dokončil turistickú prehliadku policajnej stanice na notoricky známej Petrovke 38, kde sa odohrával i rovnomený ruský krimi seriál. Do istej miery som povedal pravdu. Vymenili sme si niekoľko ďalších správ o tom, ako jej chýbam. Ako má chut' spraviť mi orál. Usmial som sa. Réka je vášnivá žena. Skvelá milenka. Jedna z najlepších, aké som kedy mal. S ňou by som si vedel predstaviť i nudnú týždňovú dovolenkú voľakde v all inclusive egyptskom rezorte. O program by sme sa poľahky postarali.

V konečnom dôsledku ubehlo len dvadsaťdva minút – dvere na dočasnej policajnej stanici sa otvorili a na chodník vykročila mladá žena. Neskorá dvadsiatnička alebo skorá tridsiatnička, v rozčaptaných neuviazaných topánkach, s nedbalo prehodenou športovou bundou, v šedých domácich teplákoch.